

РЕЦЕНЗИЯ

от доцент д-р Надежда Иванова Михайлова-Сталянова,

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

(н.ст., име, презиме, фамилия – акад. дл. във висшето училище или научна организация)

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „доцент“

в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление

2.1.Филология (Славянски езици - сравнителна граматика на славянските езици)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 92 от 18.11.2022 г. и на интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Славистика“ към Факултет филологически, като кандидат участва Лилия Иванова от ПУ „Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № РД-21-52 от 16.01.2023 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1.Филология (Славянски езици - сравнителна граматика на славянските езици), обявен за нуждите на катедра „Славистика“ към Филологически факултет.

За участие в обявения конкурс е подала документи като единствен кандидат д-р Лилия Иванова от ПУ „П. Хилендарски“

Представеният от Лилия Иванова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи:

- автобиография по европейски формат;
- анотация на материалите (по чл. 65 от ПРАСПУ) за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ (на български и на английски език);
- декларация за оригиналност и достоверност;

- справка за спазване на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“;
- списък на научните трудове;
- списък на цитиранията.

Кандидатката Лилия Иванова е приложила общо 28 научни труда, от които 2 монографии (първата е преработено, актуализирано и съкратено издание на дисертационния труд, втората е хабилитационен труд). Приемат се за рецензиране 21 научни труда, които са извън дисертацията.

Кратки биографични данни на кандидата.

Лилия Драгомирова Иванова е завършила славянска филология (профил полски език) в ПУ „Паисий Хилендарски“. През 2006 г. защитава докторат по шифър 05.04.18 Славянски езици / Сравнителна граматика на славянските езици. От 2008 година е преподавател в ПУ „П. Хилендарски“, в периода 2008 – 2011 като асистент; от 2011 до настоящия момент като главен асистент. От 2019 година до настоящия момент работи и като хоноруван преподавател по български език като чуж в Медицинския университет, Пловдив.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Според предствената справка за учебната работа Л. Иванова води лекционни курсове по дисциплините: сравнителна граматика на славянските езици, увод в славянската филология и Историческа лингвистика на полския език, води и упражнения по сравнителна граматика на славянските езици. В предходни години Л. Иванова е водила лекционни курсове по факултативни дисциплини: делово общуване (полски език), правопис и пунктуация (полски език), основни курсове по морфология на съвременния полски език, фонетика на съвременния полски език, както и упражнения по практически полски език.

Л. Иванова е била научен ръководител на 11 успешно защитили дипломанти. Взела е участие в 14 научни конференции след защитата на доктората си. В справката е посочено и едно участие в един научноизследователски проект (BG051PO001-3.1.07-0024 „Пазарно ориентирани модули в хуманитарните професионални направления), както и съставителство на един сборник.

I. ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД – МОНОГРАФИЯ:

Лилия Иванова. Семантични и функционални особености на темпоралните наречия в българския език в съпоставка с полския език. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2023 г.

Книгата е първо съпоставително монографично изследване на семантиката и функцията на темпоралните наречия в българския и полския език, представени като единна система. Представеният труд разглежда една определена част на речта, а именно, наречията, и то само една част от тях, в съпоставителен план. Авторката анализира семантиката и спецификите във функционирането на темпоралните наречия в два родствени езика – българския и полския.

Текстът се състои от увод, три глави, изводи, регистър на наречията, списък на ексцерпирани източници и списък на библиографските източници. Разработката е новаторска, защото до момента в лингвистичната литература няма цялостно проучване, посветено на темпоралните наречия в българския и полския език в съпоставителен план.

Първата част представя преглед на литературата по въпроса. Тук са изложени и подробно разгледани схващанията на учени от българското и полското езикознание относно наречията от Неофит Рилски до наши дни, разгледани са класическите дефиниции на Андрейчин, Салони, Швиджински и др. Обърнато е внимание на позиционирането на наречията в системата на частите на речта и на различните видове класификации на наречията.

Втората част представлява същинският езиковедски анализ. Тук са разгледани и някои теоретични проблеми (напр. за категорията темпоралност и темпоралността на наречията). В тази част виждаме представяне на различни научни подходи, цитиране на многобройни източници, но не единствено с илюстративен характер, а от текста ясно личи осъзнаването им от страна на авторката.

Като основен принос на труда откривам предложената тук семантична класификация на темпоралните наречия и предложеното им разделяне на микрополета. Създадената класификация е успешна и отразява спецификата на семантиката и функционирането на наречията в двата изследвани езика. Тук авторката прилага комбинация от изследователски подходи – полевия, системно-семантичния, лексикографския, компонентен и прагматичен анализ. Открити са семантични признаци предходност, едновременност, следходност, относителност, резултативност и др. Любопитно е разглеждането на оценъчността на темпоралните наречия през призмата на лингвоаксиологията с отчитане на тяхната емоционалност, експресивност и конотация.

Изводите ясно, точно и коректно пресъздават основните заключения, направени въз основа на лингвистичния анализ.

Трудът включва и приложение, озаглавено „Регистър на цитираните в работата темпорални лексикални модификатори“ и е от две части, съответно за българския и полския език. Тук наречията са подредени по азбучен ред, като след тях е представено значението или системата от значенията им. Този регистър е по своята същност своеобразен тълковен речник на темпоралните наречия в двата езика и дори отделно от труда представлява ценен ресурс не само за научни изследователи, а като речник и справочник за всички, изучаващи български и полски език.

Представеното изследване е образец на класически текст на съпоставителното славянско езикознание. Семантиката на наречията е изяснена и анализирана ясно и логично. Текстът е структуриран, изцяло съобразявайки се с изискванията на жанра за подобен тип научно съчинение. Поставените цели и задачи са изпълнени успешно. Добрата организация на изложението и достъпният език правят възможно след публикуване този текст да се използва в дидактическата практика като част от процеса на преподаване на наречията в полския или българския език. Не на последно място би могъл да послужи и на транслатологията и да е в помощ при процеса на превод между български и полски език, тъй като се занимава с проблематиката за преводната еквивалентност. В заключение бих искала да обобщя, че представеният ми за отзив труд отговаря на формалните и съдържателни изисквания за хабилитационен труд – завършено научно изследване с приносен характер. Авторката демонстрира много добра библиографска осведоменост. Трудът е успешна част от съпоставителните изследвания на българския с други сродни езици.

В документацията за конкурса Л. Иванова представя списък от статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 20 бр. , в които тя е самостоятелен автор.

Научни статии доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, не са посочени.

В статиите на Л. Иванова се откроява научният интерес на кандидатката към проблематиката на морфологията в съпоставителен план. Свидетели сме как през годините Л. Иванова съсредоточава търсенията, фокусирайки се върху една част на речта (наречието), изследвайки го в съпоставителен план – търсейки паралели и специфики в българския и полския език, анализирайки функционалните еквиваленти и спецификите на двата родствени езика. Специално внимание е отделено на наречията - Темпорални наречия с оценъчна семантика в българския и полския език (публикация № 17), За мястото на наречието като част на речта (пуб-

ликация № 13) наречията изразители на неопределена предходност (публикация № 20), степените за сравнение при някои темпорални наречия (публикация № 19). Съвсем логично и хабилитационният ѝ труд е посветен на тази проблематика.

Цитирания:

Сериозността и задълбочеността на приносите на резултатите от научните търсения на Л. Иванова се откриват у трудовете на други автори. В справката за цитиранията са посочени 4 броя - 1 цитиране в монография и 3 цитирания в статии в научни списания.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Публикациите, приложени за участие в кокурса за доцент, са оригинален авторски принос на кандидата и са еманация на научна зрялост и несъмнена висока професионална квалификация.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от Лилия Иванова, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от академични издателства. Теоретичните разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на Лилия Иванова е несъмнена. Въз основа на гореизложеното давам своята изцяло положителна оценка за постигнатите резултати в научно-преподавателската работа, приноса и оригиналността на представените научни трудове и публикации на единствения участник в конкурса, гласувам убедено **ЗА** Лилия Иванова да бъде избрана за доцент в професионално направление: 2.1. Филология, област на висше образование: 2. Хуманитарни науки и препоръчвам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на Лилия Иванова на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление по област на висше образование 2. Хуманитарни науки професионално направление 2.1. Филология.

24.02. 2023 г.

Рецензент:

(подпис)

Доц. д-р Надежда Иванова Михайлова-Сталянова

*(ак. дл., н. ст., име, фами-
лия)*